

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 3187 від 06.03.2020
Народний депутат України
Я. Железняк

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр»

У проекті шляхом внесення змін до Кодексу України про надра (далі – КУН) та Закону України «Про нафту і газ» (далі – Закон) пропонується запровадити новий вид плати за користування надрами – «плату за користування ділянками нафтогазоносних надр», а також передбачити, що заборгованість із її сплати (невнесення протягом понад трьох місяців) є підставою для початку процедури анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами в судовому порядку. Прийняття проекту, на думку суб'єкта права законодавчої ініціативи, «приведе до зменшення кількості «сплячих» спеціальних дозволів на користування надрами що, в свою чергу, дозволить: відкрити доступ до нових ділянок для розробки нафтогазових родовищ та активізувати ринок; збільшити видобуток власного газу в Україні, що сприятиме посиленню енергетичної незалежності та безпеки країни; поживити ділову активність в регіонах знаходження ділянок, залучити інвесторів та створити нові робочі місця» (п. 6 пояснювальної записки до нього).

Головне управління, розглянувши проект, вважає за доцільне висловити щодо його змісту наступні зауваження та пропозиції.

1. У пояснювальній записці до проекту (п. 1) запровадження плати за користування ділянками нафтогазоносних надр та анулювання дозволу на користування надрами у разі її несплати обґрунтовується тим, що «близько 20% усіх виданих спеціальних дозволів користування нафтогазоносними надрами ...можна віднести до категорії «сплячих», тобто таких, за якими на визначених ділянках не відбувається видобуток нафти і газу». Причому «практика свідчить, що власники так званих «сплячих» спецдозволів на користування нафтогазоносними надрами не відмовляються від них добровільно».

З приводу цього маємо зазначити, що у чинних редакціях ст. 26 КУН, ст. 27 Закону вже визначений механізм державного впливу на користувачів надр, які отримали спеціальний дозвіл на користування надрами, однак не

здійснюють користування ними. Зокрема, згідно з п. 6 ч. 1 ст. 26 КУН право користування надрами припиняється у разі, «якщо користувач без поважних причин протягом двох років, а для нафтогазоперспективних площ та родовищ нафти та газу - 180 календарних днів не приступив до користування надрами». При цьому, право користування надрами припиняється органом, який надав надра у користування, а у разі незгоди користувачів, - у судовому порядку (ч. 2 цієї статті). Аналогічні за змістом положення містяться також й у абз. 7 ч. 1, ч. 2 ст. 27 Закону.

Однак у пояснювальній записці до проекту не надано інформації щодо наявності (відсутності) відповідних рішень органів, які надали надра у користування, та судової практики з цих питань, а також пояснень щодо недоліків чинного механізму припинення права користування надрами у разі, якщо користувач надрами не користується ними. З огляду на це вважаємо, що подана законодавча пропозиція не виглядає такою, що обґрунтована належним чином.

За цих умов, на нашу думку, запровадження заборгованості зі сплати плати за користування ділянками нафтогазоносних надр (у разі введення такої плати) як підстави для анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами доцільно лише для тих випадків, коли користувач розпочав відповідну діяльність з користування надрами (у зв'язку з чим до нього не може бути застосований порядок припинення права користування, передбачений, зокрема, у ст. 26 КУН), а потім її припинив.

Зазначимо, що такий підхід дозволить узгодити між собою чинний абз. 7 ч. 1 ст. 27 Закону, згідно з яким анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами здійснюється у разі, «якщо користувач нафтогазоносними надрами без поважних причин протягом 180 календарних днів з моменту початку строку дії спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не приступив до користування нафтогазоносними надрами», з новим абз. 9, яким за проектом доповнюється ч. 1 ст. 27 Закону, згідно з яким анулювання дозволу здійснюється у разі заборгованості зі сплати плати за користування ділянками нафтогазоносних надр, які у редакції проекту конкурують між собою.

2. Нова ч. 6 ст. 27 Закону (у редакції проекту), відповідно до якої «невнесення плати за користування ділянками нафтогазоносних надр протягом понад трьох місяців, що підтверджено висновками відповідних державних органів, є обов'язковою підставою для початку процедури анулювання спеціального дозволу ... в судовому порядку», не узгоджується із ч. 2 цієї статті (у редакції проекту), відповідно до якої анулювання відповідного спеціального дозволу у судовому порядку здійснюється лише «у разі незгоди надрокористувача».

Окрім того, зі змісту цієї частини не можливо однозначно встановити, з якого моменту починається перебіг трьох місяців. Також незрозуміло, про які «відповідні державні органи», що мають підтверджувати факт несплати

своїми висновками, йдеться у ній, та, що саме мається на увазі «під початком процедури анулювання».

3. Слід врахувати, що плата за користування ділянками нафтогазоносних надр (зміни до ст. 28 КУН) запроваджується як додатковий платіж для користувачів відповідних надр, що збільшує податкове навантаження на них і може негативно позначитися на їх діяльності.

4. Проект вимагає техніко-юридичного доопрацювання. Зокрема, у змінах до ч. 2 ст. 27 Закону передбачається замінити у цій частині слово «сьомим» на слово «дев'ятим». При цьому, у чинній редакції цієї частини йдеться про те, що «анулювання спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами здійснюється ... у випадках, передбачених абзацами четвертим – сьомим частини першої цієї статті, ...». Однак у проекті пропонується доповнити ч. 1 ст. 27 лише одним новим абзацом.

5. Враховуючи, що поданий законопроект системно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр» (реєстр. № 3188 від 06.03.2020) та є похідним від нього, оскільки саме змінами до цього Кодексу відповідно до його ст. ст. 1, 2 запроваджуються нові податки та збори, рішення щодо проекту реєстр. № 3187 має прийматися за результатами розгляду законопроекту реєстр. № 3188.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: Я. Салміна

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B420047F32C01
Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/37603 від 27.04.2020

66414